

درگاه

اون بش کونده بر نشر اولنور علم وصنعت مجموعه سی

ایکینچی سنه: اوچنچی جلد

نومرو : ۲۸

۵ حزیران ۳۳۸

منظومه :

بو بو کورده ده بر یاز آقشامی

بجایه

افته یاواش یاواش آلچایور کون ؟
روز کار قانانده برسر طاشیور .
قویده خارلن دالغیز ، اولکون
صولر ، یئیل سولر ، قیزللاشیور .

دکزه چیزلن بوسطرلر نه !
کوندن دونه کوچن بریادکاری ؟
پوروچه ایشلن ایللی روزکار نه ،
یاری ترم ایدن روزکاری ؟

*

خولایه دالانلر مپ بویله سانیر !
بو کون سیم سیاهدر ، یارین ب بیاض ...
انسان یاشامقن بزهر ، اوصانیر ،
خولایه دالغدن یته اوصاناز .

بو کورده ، کوزلرم دورغون صولرده ،
کنارده اوزاغین بن یاتیورم .
قابیده انشیز برکدر وارده
بن یته کندی آلداتیورم .

یاری ، چوق شکر ، کچدی بو کورده ،
یارین بلسکه دها شن دوغار !... دیرم
آیلر دیریدر بویله سور کونده
افقه دوغما یجق برکون بکلرم .

قازنی افلرده چوتدن سولدی کون ،
کیجه یاییلور ویرله شیور
قویده خارلن دالغیز اولکون
صولر ، قیزل سولر ، اسهرله شیور .

علی مختار

روحیات و نبات فلسفه به کجهرک کاشات علمی ولاشدی .
اوحالده که اک معظم مسائل فلسفیه اوغورنده هر شیشی
وحتی نفس عزیزانی اونوتدی ؟ بو تون حیاتی مشاهده ،
تجربه ، تفکر و صرفیه وقف ایتدی . بونجه
مساعی طاقفرسا بقیورمن کی اولوم دوشکنده بیله
بمدالموت دخی علم و حقیقت شرفنه بزمله چالیشدی
چارملری خصوصتده فوق العاده تجربه لر وهدلرخیل
ایتمکدن منع نفس ایدمدی .

« برغسون » دن ختام

دوالقون و حیات علمی

مصطفی شکیب

چونکه خام احساسانه ترجمان اولان حقیقلردن ، اعدا
شأنیت عالیده اک درین کوکاری بولسان حسی
حقیقلرده واردر . بو تون حقیقلرک بر اثر اختراع
اولدینی قبول ایدلکدن ضوکر اجه بیک طرز تفکرینه
صادق قالایلدک ایچون حسی حقیقلرله علمی حقیقلر یئنده
یلکنلی کی ایله بخارلی کی آراسنده کی فرقدن باشقه
برشی کورمه ، کلکمز لازمکایر طندیم . هیچ شبهه
یوقه بو مراکب بحریه ک هراکی نوعی ده انسانلرک
بر اثر اختراعیدرلر . آرالردکی فرق برینلکدها
آز صنعتی وحرکاتشک غیرمعین روزکارلره تابع
اولای ایه دیکرینکدها صنعتی وحرکاتشک معین
قوتلی ماکنلره تابع بولماسیدر . یعنی علمی
حقیقلر دها امین واراده منه دها تابع بولارسه حسی
حقیقلر کرک اراده وکرک امنیتزه دها آز مساعد
بوللردن بوللردن ناشقه برشی دکادرر شأنیلره حس
حقیقلرله تطابق ایتکدها کوچ ، دها اعوجاجلی ،
بلکنده دها تهلکلی ایسه علمی حقیقلرله بالعمکس
دها قولای ودها ایندر .

کورولورکه جه بیک حقیقی تعریفی شأنیلری
تلفیسیله یکووجود و غیر قابل تفریقدر . اگر شأنیت
عالی منطناً تصور ایتدیکز کی منظومه دار برکاتشک
وذهنی براسکانه طور تولان برعالم دکله ذهن وادینده کی
حقیقلر منبشیری اختراعلردن باشقه برشی دکادرلر .
یته شاید شأنیت عالی برکل واحد تشکیل ایتدیه بوب
کثیر و متحرک برعالم ، صلاب ایدن جریانلردن تشکیل
برجهان ایسه بوجریانلردن برینه ناسدن دوغان حقیقت ،
- یعنی فهم ایدلزدن اول حس ایدلش اولان حقیقت -
شأنیتک تاکیدیسی یا قلا بوب طور به آتغه
منجهصراً تفکر حصول اولان حقیقندن چوق دها
أهلدر .

بناء علیه برانغما تیزی تنقیدیه بکار اول ناول
جه بیک بوشأنیت نظر به سته بیوم ایتکه مجبوردرلر .
فی الواقع بونظریات علینیه بر جوق اعتراضلر دها
شیمیدین سرداولنه بیلیر . حتی بونی بنده بایه بیلیرم .
فقط اهمیت بوراده دکادر . بو نظریه ک غیر قابل
اعتراض اولان قیستی درینلک وایدایلمکدیر . برده
ویلیام جه بیک تحققی تلفیسی یاقیندن تدقیق ایدلر .
کدن سوکر ایدلده کی علو اخلاقی نقد بر ایتمه مک
ألد ، دکادر . جه بیک برانغما تیزنه حقایق علیه ک
قدر و حیاتی کبر ایدیور دیدیلر . حسی تحریات
علمیه به قارشی جسامت و معنویاتی قیران بر ریپلک
یاییور دیدیلر . فقط فیما وک بوبایدکی اثرخی صرائق
ودقله او قویه چنلرک بو فکرلره دوشه چکلی هیچ
طن ایتورم . هاله مؤانی شخصاً طایفانلر بستیون
مستترغ اولاییلر . چونکه حقیقی جه بیک قادر
آتشله هیچ کیمسه سوبه بیک کی یته هیچ کیمسه
حقیقی اوندن دها بونک بر احتراصله آرانامشدر .
کرک عالمه وکرک حقیقته قارشی بی پایان بر تجمس
صاحی اولان بو بو بوک آدم علمدن علمه قوشورق
اولا تشریح ، صوکر ا فیزبولوژی ، دها صوکر ا

قاجیرمه سیدر . حال بوک بو جلده زمان وسقوط
حقیقلرخی ده ذکر ایدیورم . یته مثلاً اوطوردینی
اسکله به باغلائش بر جوق ، او بونجماک ائندن
دوشمه سی ایله محملدرکه بونی غائب ایدم طن ایدر ویا
هیچ اولمازسه « شی » حقیقده صریح بر فکر دماک دکادر .
اشیاده عارضی اولان تنوع وحرکت طواهری آراسنده
غیر متحول وباشلی باشنه ثابت قالان برشی موجود
اولدینی بیلیمز . ایتسه اشیاده کی بواستقرار و عدم تحول
نقطه سنی ایلک کورن آدم هرحالده بر فرضیه یادی .
نته کم الوم هراسم جنشی تلفظ زده و مکالمه لرمنده
قولاندیغین بونون کله لرده بز فرضیه بی قبول ایتش
اولیورز . شاید بشریت انانی تکاملنده باشقه نوعدن
فرضیلر قبول ایتش اولسه بیدی بو کون کرک صرف
ونحو من وکرک طرز تفکر من بستیون باشقه برشکلده
اولا حقدی .

ذهنیز بایسک ، اکثریت اعتباریله اولاسه ده ،
قسماً بعض فردلرک اثری اولدیننده شبهه یوقدر .
برانغما تیزک اک مهم مدعای نیجه بو نقطه ده اولدینی
کیی قانچیلرک بر دوا کی اولای ده بوجهندن در .
معلومدرکه قات : حقیقت دینلن شی ذهن بشرک
بنیه عمومیه سته تابعدر ؛ دیشدی . برانغما تیزم ایسه
ذهن بشرک بنیه ی ، بعض فردی ذهنلرک حر
تشکیلرک بر نتیجه سیدر دیور .

یته تکرار ایدیمکه بو تلفیق حقیقلر هرکسک
کیف و آرزوسنه تابعدر حکمی چقاریلما لیدر .
چونکه بویله بر طن هرکس فوتوغرافی ایجاد ایده -
بیلیر دیکنکه بردر . جه بیکه کوره حقیقلرک انواع
مختلفه سندن ، موضوعه اک چوق توافقی و تطابق ایدن
نه حقیقت علیه ، نه حس سیام عامه ، نه ده ذهنی
حقیقلردر . هر حقیقت عرصه شأنیت اوستانده
چیزلش عملی بوللردر . بو بولار آراسنده اولیلرلی
وارکه و قیاله دقتن بواویده اولایویده باشقه برجهته
توجه ایتش اولسه بیدی ویا خود باشقه برنوع قائم
استداف ایدلش اولسه بیدی مذکور بوللره ، یعنی
حقیقلره ، بستیون فرقی برانستقامت ویریه بیکدک .
برده بو بولار آراسنده اولیلرلی وارکه بونلرک
استقامتی فردلرک تشبث احرازانه لرله تمین ایتش
اولایوب بالعمکس شأنیلرک آقبشنه تابعدرلر . شو
قادر وارکه بو بولار - که حقیقلرده دییه بیلیرز -
بیله بر درجه به قادر اراده منزه قابل تعدیلدرلر .
چونکه جریان شئونانه قارشی تأثیر ایدوب ایتمه مکده
مختارز . حتی بوجریان تعقیب ایتسک بیله شئونانک
قوتی تصرفله جریانی دیله دیکز هدرله اماله وتوجه
ایتکه مقتدرز . بناء علیه بونون حقیقلرک بر اثر
اختراع اولدینی سوبله مک بوماده هیچده یا کلایش
بر ادعا دکادر . حقیقلر شأنیلرک عینی اولایوبوب
منه ملریدر دیک دها دوغوردر .

بونلردن باشقه برانغما تیزک بر ادعای دها وارز ؛
بوفلسفه شمدی به قادر مختلف حقیقلره ویریلن
موققلرله بونلرک طرز تربیتی دوغرو دکادر دیور .